

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 37/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Tpo 55/2017 zo 6. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podanou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 20. novembra 2017 sa [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) domáhal vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 55/2017 zo 6. októbra 2017.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 Tp 50/2017 z 25. augusta 2017 (ďalej len „uznesenie okresného

súdu“) bol vzatý do väzby, ktorá začala plynúť od 22. augusta 2017. Počas výsluchu sťažovateľ požiadal o ustanovenie obhajcu, ktorý mu bol určený opatrením až niekoľko dní po pojednávaní, na ktorom bolo rozhodnuté o jeho vzatí do väzby, teda nemohol byť v rozhodujúcom čase prítomný. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť priamo do zápisnice, pričom požiadal sudcu o zachovanie lehoty na podanie sťažnosti prostredníctvom svojho obhajcu. Uvedené mu nebolo umožnené, čo sťažovateľ považuje za závažné porušenie ním označených práv najmä vzhľadom na skutočnosť, že dôvody nutnej obhajoby nastali už na pojednávaní konanom 25. augusta 2017. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 434/08.

3. Krajský súd o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby rozhodoval až 6. októbra 2017, čím podľa názoru sťažovateľa došlo k prietahom v konaní.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo 55/2017 zo 6. októbra 2017, uznesenie krajského súdu zruší, uloží krajskému súdu, aby vo veci konal a rozhodol, prepustí sťažovateľa z väzby a prizná mu finančné zadosťučinenie.

5. Vzhľadom na povinné právne zastúpenie v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ požiadal o ustanovenie advokáta.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti prihliada na to, že nie je iba jeho povinnosťou (ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti) zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02). Danú skutočnosť zohľadňuje napokon aj znenie čl. 127 ods. 1 ústavy limitujúce právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd iba v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podstatou predloženej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s postupom okresného súdu, ktorý rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby na pojednávaní konanom 25. augusta 2017 bez prítomnosti jeho obhajcu, ktorý bol sťažovateľovi ustanovený opatrením okresného súdu až niekoľko dní po uvedenom pojednávaní, a preto sťažovateľ nemohol

sťažnosť podanú proti uzneseniu okresného súdu odôvodniť prostredníctvom kvalifikovaného advokáta. Krajský súd nesprávny postup okresného súdu svojím rozhodnutím nenapravil, keďže sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby zamietol. Sťažovateľ tiež uviedol, že všeobecné súdy rozhodovali o jeho vzatí do väzby neprimerane dlho, čím došlo k porušeniu jeho základných práv.

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

12. Ústavný súd sa podrobne oboznámil s vyžiadaným spisovým materiálom, ako aj namietaným uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim uznesením okresného súdu a zistil, že sťažovateľ bol v zmysle zápisnice z 25. augusta 2017 predvedený na výsluch pred sudcu pre prípravné konanie, na ktorom bol riadne poučený o svojich právach v zmysle Trestného poriadku, čo potvrdil vlastnoručným podpisom. Z predmetnej zápisnice tiež vyplýva, že sťažovateľ po vyhlásení uznesenia o jeho vzatí do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a poučení o opravnom prostriedku a dôvode nutnej obhajoby podal sťažnosť a navrhol ustanoviť mu ako obhajcu JUDr. Ciklaminiho. Sťažovateľom navrhovaný obhajca mu bol ustanovený opatrením z 25. augusta 2017 a uznesenie o vzatí sťažovateľa do väzby, ako aj rozhodnutie o ustanovení za obhajcu bolo sťažovateľovi doručené 18. septembra 2017 a obhajcovi 25. septembra 2017. Spis okresného súdu bol krajskému súdu predložený na rozhodnutie o opravnom prostriedku 2. októbra 2017, krajský súd o sťažnosti sťažovateľa rozhodoval na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2017 a spis vrátil okresnému súdu 12. októbra 2017.

13. Po posúdení námietok sťažovateľa a vyhodnotení postupu konajúcich súdov ústavný súd konštatuje, že procesný postup okresného súdu, ktorý v súlade s § 179 ods. 3 Trestného poriadku doručil rozhodnutie o vzatí sťažovateľa do väzby ustanovenému obhajcovi a vzhľadom na dátum doručenia tohto uznesenia a dátum postúpenia veci krajskému súdu umožnil obhajcovi aj z časového hľadiska písomne odôvodniť sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby podľa § 187 ods. 1 Trestného poriadku, považuje za súladný s príslušnými procesnými predpismi, teda za taký, ktorým došlo k naplneniu zmyslu, podstaty a účelu inštitútu povinnej obhajoby a k ochrane práv a záujmov sťažovateľa ako osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie. Skutočnosť, že ustanovený obhajca nevyužil možnosť písomného odôvodnenia sťažnosti pre účely predloženia relevantných argumentov proti uvaleniu väzby na jeho klienta, nie je možné pričítať na vrub konajúcim súdom.

14. V spojitosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd zdôrazňuje, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (III. ÚS 185/09).

15. Z uznesenia krajského súdu vyplýva, že presvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody sťažovateľa, podrobne sa zaoberal otázkou naplnenia materiálnych predpokladov väzobného stíhania sťažovateľa, keď zrozumiteľne rozviedol, z akých konkrétnych (skutkových) okolností vychádzal pri akceptovaní záveru o jeho dôvodnosti poukazujúc najmä na priznanie sťažovateľa, svedecké výpovede, predchádzajúcu trestnú činnosť sťažovateľa, ktorý bol dosiaľ deväťkrát trestaný, ako aj

spáchanie skutku počas plynutia skúšobnej doby podmieneného prepustenia. Ústavný súd preto konštatuje, že úvahy krajského súdu, na základe ktorých dospel k záveru o dôvodnosti obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa, vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

16. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na právne závery obsiahnuté v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 434/08 z 21. januára 2009, ústavný súd uvádza, že v uvedenom rozhodnutí sa riešila iná skutková situácia, pretože podstatou námietok sťažovateľa danej sťažnosti bolo nesprávne posúdenie podania sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby ako oneskorene podanej napriek tomu, že zákonná trojdňová lehota ustanovenej obhajkyňi v danom prípade ešte neuplynula.

17. Predmetom ďalšieho konania pred ústavným súdom bolo posúdiť ústavnosť sťažovateľom tvrdeného zásahu do obsahu jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy z hľadiska rýchlosti rozhodovania o pozbavení slobody, ktoré sťažovateľ považuje za neprimerane dlhé.

18. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).

19. Pri posudzovaní neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby sa vychádza aj z pravidla, že keď sa na rozhodovaní o návrhoch osoby pozbavenej osobnej slobody na preskúmanie zákonnosti tohto pozbavenia zúčastnilo viac stupňov súdov, berie sa do úvahy celková dĺžka konania, to znamená od podania návrhu až do právoplatného rozhodnutia o ňom (napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva

vo veciach Letellier v. Francúzsko, 26. 6. 1991, § 56 a Navarra v. Francúzsko, 23. 11. 1993, § 28).

20. Z okolností uvedených sťažovateľom, resp. zistených ústavným súdom z predloženého spisového materiálu možno ustáliť, že konanie a rozhodovanie o vzatí sťažovateľa do väzby trvalo na oboch stupňoch všeobecných súdov od 25. augusta 2017 do 6. októbra 2017, teda spolu 42 dní, čo zodpovedá požiadavke na urýchlené a prednostné rozhodovanie o takej závažnej skutočnosti, akou je obmedzenie osobnej slobody jednotlivca.

21. Vzhľadom na uvedené posúdil ústavný súd námietky sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené a ako také ich podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

22. Ústavný súd vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom konštatuje, že u neho nie sú splnené predpoklady pre ustanovenie právneho zástupcu, a to z dôvodu, že v prípade sťažovateľa boli ústavným súdom jednoznačne zistené dôvody na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní, a preto bolo namieste považovať sťažnosť za zrejme bezúspešné bránenie práva, a teda bolo bez právneho významu ustanoviť mu právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2018